

PROTOKOL HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

POSUDEK OPONENTA

JMÉNO STUDENTA: Michaela Řádková

NÁZEV PRÁCE: Postkoloniální státnost: Případová studie Ugandy

HODNOTIL: Ľubomír Lupták

1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

Autorka se ve své práci rozhodla na základě její četby Georga Sørenseny „zformulovat obecnou definici postkoloniálního státu a státnosti, uvést jejich znaky, vysvětlit vznik nového aktéra, zařadit ho do mezinárodního systému a toto aplikovat na případ Ugandy, a dokázat tím, že je ideálním typem postkoloniálního státu“. Takto formulovaný cíl naznačuje jisté metodologické rezervy. Ideální typ je totiž z definice objektem vědomě a pouze analytickým a ne empirickým. Je to analytická konstrukce, jejímž instrumentálním účelem je smysluplné uspořádání komplexního empirického světa za účelem vysvětlení. Je tudíž nemožné prokázat, že Uganda (objekt empirický) je ideálním typem postkoloniálního státu (objektem analytickým) a snažit se o to je z hlediska ideálních typů jako autorčina vybraného analytického nástroje jednoduše nesmyslné. Smysluplné by bylo kupříkladu snažit se o instrumentální využití Sørensenových ideálních typů při vysvětlení empirických jevů, k nimž referuje kategorie „Uganda“, což autorka bohužel vědomě nečiní. Že nejde o formulační nedostatek, ale o strukturální chybu práce, dokumentuje autorčino opakované vrácení se k „dokazování“, že Sørensenův ideální typ je empirie. Cíl práce tedy bohužel naplněn nebyl: není totiž možné ho naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Zpracovávané téma možno označit za přiměřeně náročné, literatura k němu je dobře dostupná a bohatá. Zvolený teoretický rámec je logický a vhodný, jsou však znatelné jisté rezervy při práci s ním. Autorčina verze aplikace teorie (což souvisí s výtkou uvedenou u formulace cíle) je totiž značně problematická – aplikace teorie, v tomto případě Sørensenovy typologie, pro ni znamená, že bude hledat teorii (konkrétní ideální typ) v praxi a snažit se dokázat, že zvolený výsek praxe „je“ ideální typ, což je ve své podstatě přímo Sisyfovská úloha. Empirie nikdy nebude totožná s teorií, a snaha o dokázání opaku se proměňuje jen na rétorické cvičení, ve kterém autorka de facto sleduje, zda Sørensenova teorie *odpovídá* její, sekundárními zdroji informované představě o dané praxi, což je na akademický text příliš málo (a to, že Sørensenova teorie je informovaná praxí postkoloniálních států, kterou se snaží explicitně vysvětlit, můžeme beze všeho předpokládat). Autorčina snaha by snad mohla být smysluplná, pokud by se autorka systematicky snažila o obohacení a rozvinutí Sørensenovy teorie (což by patrně byl cíl na bakalářskou práci ambiciózní, ne však nespílitelný), bohužel však tak nečiní. Další metodologický problém se projevuje u autorčiny práce s aparátem případové studie: její případ není dostatečně přesně vymezen a časově ohraničen a není zcela zřejmé, na základě kterého období se autorka snaží argumentovat. Obsahově problematická je kapitola věnovaná „národnímu cítění“, která bohužel není informovaná žádnou z extrémně bohatého spektra prací věnovaných nacionalismu a autorčiny závěry tak jsou neinformované až naivní a odrážejí dávno překonané koloniální stereotypy o

afrických společnostech jako jakýchsi pestrých směskách zaostalých barbarských kmenů: „je zřejmé, že tvořit jednotný nacionalismus a pocit příslušnosti k jednomu národu tam, kde není spojujícím prvkem ani původ, ani náboženství, a stát je de facto konstruktem, nebude jednoduché.“ (s. 54). Předpokládá snad autorka, že nacionalismus se rozvine jen ve společnostech, které mají jakýsi odvěký, biologický společný původ a totožné náboženství? Jestli by absence společného „původu“ a náboženství byla při rozvinutí nacionalismu takovým problémem, jak by se asi rozvinul nacionalismus francouzský, ve společnosti dlouho ostře rozdělené na protestanty a katolíky a legitimující sociální hierarchii právě mýty o odlišném původu vládnoucích vrstev? Je snad některý stát (třeba Česká republika, abychom nechodili daleko) něčím jiným než „konstruktem“, i když hluboce sociálně reálným? Tento soubor analytických poruch značně oslabuje váhu autorčiny argumentace a redukuje hodnotu práce, která se jinak jeví být zpracována s pílí a zájmem o téma.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

Formální stránka práce je v pořádku. Autorčin jazyk je čitelný, počet překlepů a hrubek je na přijatelné úrovni, formulační a stylistické problémy také. Literatura je kvalitní a bohatá, bohužel v ní však absentují texty, které mohly být autorce nápomocné při překonávání výše zmíněných metodologických, teoretických a obsahových nedostatků: jsem si jistý, že pár textů Maxe Webera nebo třeba Giovannioho Sartoriho by některé nejzásadnější problémy pomohlo vyřešit.

4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění hodnocení)

Práce by mohla být výborná, nebýt nebanálních strukturálních problémů při analýze. Takto autorka jen demonstrovala schopnost zpracovat a uspořádat přiměřené množství zdrojů, méně však už schopnost práce s teorií a systematické analýzy.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ

1. Vysvětlete, jak byste instrumentálně využila Sørensenovu typologii při vysvětlení vybraného problému systému vlády v Ugandě.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Analytické nedostatky jsou sice vážné, ale s ohledem na jejich rozšíření ve studentské populaci a na autorčinu demonstrovanou snahu a pílí navrhuji hodnotit práci v závislosti od obhajoby jako „dobrou“ až „velmi dobrou“.

Datum: 15. 5. 2013

Podpis: